

ÇOCUK İHMALİ

Çocuğa yeterli bakım sağlamamak, ör: Kirli, çıplak aç bırakmak

İhmal çocuğun beslenme, giyinme, barınma, tıbbi bakım, eğitim veya uygun gözetim gibi temel ihtiyaçlarını ve karşılanmayan duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını, eğitimsel/bilişsel ihtiyaçlarını karşılamakta başarısız olmak ve uygun büyüme ve gelişim konusunda denetim eksikliği göstermektir. İstismara göre daha yaygındır ama onun kadar çarpıcı değildir. Tüm dünyada çocuk nüfusunun %1-2'si ihmal edilmektedir.

Çocuk İhmalinin Fiziksel Belirtileri:

- Sürekli açlık belirtileri.
- Keçeleşmiş saçlar, kirli cilt veya şiddetli vücut kokusu.
- Uygun olmayan kıyafetler.
- Çocuk evde bakım sağlayacak kimsenin olmadığı belirtilir.
- Normal kilonun altında olma.
- Bitler, karın şişmesi, çok zayıf görünüş
- Uykusuz görünme .

Zarar verecek durumlarda çocuğu denetimsiz bırakmak

Çocuk İhmalinin Davranışsal Belirtileri:

- Okulda bulunma süresinin uzaması (erken gelme ve geç gitme).
- Kendi kendine zarar veren davranışlar.
- Dilenme, yiyecek çalma.
- Sürekli yorgunluk, halsizlik ya da derste uyuyakalma.
- Yetişkin sorumluluklarını ve ilgilerini yüklenme.

"Bir çocuğun ihmal edildiğinden şüpheleniyorsanız, öncelikle bunun çocuğun bakımından sorumlu kişilerce istenilmediği için mi yoksa bakımın yoksulluk ya da kaynak eksikliği gibi nedenlerden ötürü bu kişilerce sağlanmadığı için mi olduğuna dikkat ediniz".

ÇOCUKLARI İSTİSMARDAN KORUMAK İÇİN EBEVEYNLERE ÖNERİLER

1- Çocuğunuzla iyi bir iletişim içinde olun. Ailesiyle sağlıklı iletişim kurabilen, sevgi-saygı ortamında büyüyen çocuklar hem istismara uğrama konusunda daha az risk taşırlar, hem de başlarına gelen olumsuz olaylarda ailelerinden destek isteyebilirler.

2- Onlara sarılarak ve olumlu sözler söyleyerek sevginizi gösterin.

3- Çocuğunuzun Öğretmeni, Psikolojik Danışmanı ve Okul Müdürüyle tanışın. Okulun istismar konusundaki politikalarını öğrenin ve bu politikaların doğru uygulanması için işbirliği yapın.

4- "Konuşursan-anlatırsan başın belaya girer" gibi tehdit içeren ifadelere ve kişilere asla inanmaması gerektiğini anlatın.

5- Çocuğunuza bedeninin kendisine ait olduğunu öğretin.

6- Çocuğunuzun sağlıklı arkadaşlıklar geliştirmesine yardımcı olun. Kalabalık içinde olmak güven verir ve zorbalara arkadaş çevresi olan çocukları daha az hedef seçerler.

7- Çocuklara mahrem yerlerine yetişkinlerin dokunmamaları gerektiğini öğretin.

8- Çocuğunuza şiddetin kabul edilemez olduğunu öğretin. Çocukların % 60'ı istismara tanık olurlar. Bu çocuklar, diğerlerinin davranışlarını etkilemede ve mağdurlara yardımcı olmada hayati bir role sahiptir. Anne babalar, şiddeti hoş görmeyen değer sistemleri oluşturmada rol modeli olabilirler.

9- Çocuğunuza fiziksel baskıya uğradığında direnme refleksi kazandırın.

10- Çocuğunuza bakıcı, öğretmen, güvendiği ya da sevdiği kişilerin de zarar verebileceğini anlatın.

11- Çocuğunuza vücudunu sevmesini ve gerektiğinde de korumasını öğretin.

12- Çocuğunuza istismarı nasıl şikayet edeceklerini öğretin. Kendiniz de bu durumlarda nereden yardım istenebileceğini öğrenin.

Bergama Rehberlik ve Araştırma Merkezi
Ocak 2015

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ

E-Bülten Sayı: 18

OCAK 2015

Eğer, riskleri önceden fark edebilir ve önleyebilirsek

onu gerçekten korumuş oluruz!

ÇOCUK İSTİSMARI

Çocuk istismarı: Çocuğun sağlığını, fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini olumsuz etkileyen yetişkin, toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan tüm davranışlardır.

ÇOCUK İHMALİ

Çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, beslenme, giyim, tıbbi, sosyal ve duygusal gereksinimler ya da yaşam koşulları için gerekli ilgiyi göstermemesi gibi, çocuğu fiziksel ya da duygusal yönden ihmal etmesidir.

Çocuk istismarı; Çocuğun fiziksel ya da psikolojik gelişimini olumsuz olarak etkileyen davranışlardır. Geniş anlamıyla çocuk istismarı 18 yaşın altındaki çocukların ya da ergenlerin ana-babaları, onları bakıp gözetmek ve eğitmekle görevli öğretmen, usta, koruyucu aile fertleri, vasi gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan, bedensel ve/ya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren, **fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini** engelleyen tutum ve davranışlardır. Ancak yapılan bu davranışın, mutlaka çocuk tarafından algılanması ya da erişkin tarafından bilinçli olarak yapılması gerekli değildir.

Çocuk ihmalisi; 18 yaşın altındaki çocukların ya da ergenlerin fiziksel ve psikolojik sağlıkları ve gelişimleri için temel olan beslenme, korunma, sevgi, gözetim, eğitim ve yol gösterme gibi gereksinimlerinin kendilerine bakıp gözetmekle yükümlü kişilerce yeterince karşılanmamasıdır.

ÇOCUK İSTİSMAR VE İHMALLERİNİN TİPLERİ

- Fiziksel istismar
- Cinsel istismar
- Duygusal istismar
- Fiziksel ihmal : Beslenme, giydirme, barınma gereksinimlerinin karşılanmaması
- Duygusal ihmal : Sevgi, şefkat, duygusal desteğin sağlanmaması
- Tıbbi ihmal : Çocuğun gereksinimi olan tıbbi bakımın yaptırılmaması
- Eğitim ihmal : Okula gönderilmemesi, okul ihtiyaçlarının karşılanmaması.

FİZİKSEL İSTİSMAR

Öfkeyi, gerginliği azaltmak için çocuğu örselemek, itip kakmak

Fiziksel istismar çocuğun kaza sonucu oluşmamış ve fiziksel zarar görmesiyle ortaya çıkan yaralanmalardır.

Çocuğa kasıtlı olarak zarar vermek demektir. Çocuğun yaşamını tehlikeye sokabilir ve uzun dönemli olumsuz etkilere neden olabilir. "Türkiye'de yapılan bir araştırma sonucuna göre fiziksel istismar en sık 4-6 yaş arasında olmaktadır ve erkek çocuklar kız çocuklara göre daha fazla istismara maruz kalmaktadırlar". Fiziksel istismar çocuk istismarının en çok görünen ve yaygın şekilde fark edilen biçimidir.

Çocuğu hizmetçi gibi kullanmak

Fiziksel İstismarın Fiziksel Belirtileri:**Açıklanamayan yara bere ve darbe izleri:**

- Yüzde, dudakta, ağızda, gövdede, sırtta, kalçada, baldırda, bacaklarda morluklar.
- Değişik seviyelerdeki iyileşme belirtilerinde el izi, ısıklık izi.
- Kemer, elektrik kablosu gibi acı vermek için kullanılan nesnelere izleri.
- Tatil, hafta sonu vb. gibi bir durum sonrası tekrarlayarak ortaya çıkması.

Açıklanamayan yanıklar:

- Özellikle ayak tabanlarında, avuç içinde, sırtta veya kaba etteki sigara yanıkları.
- Daldırma yanıkları (Eldiven ya da çorap tarzında keskin sınırlı yanıklar, çocuğun el ve ayaklarının biri tarafından kaynar suya daldırılması ile oluşurlar).

Fiziksel İstismarın Davranışsal Belirtileri:

- Ebeveynlerden korkma
- Eve gitmekten korkma
- Cezalandırılmayı hak ettiği yönündeki tutum
- Yetişkinlerle iletişim kurmaktan sakınma
- Kendi kendine zarar veren davranışlar
- Aşırı derecede çekingen ya da saldırgan davranışlar
- Fiziksel temastan rahatsız olma
- Ağrı şikayetleri ya da rahatsız hareketler
- İklim şartlarına uygun olmayan ve vücudu saklamak için giyilen giysiler
- Diğer çocukların ağlamasına duyarlı olma
- Okula erken gitme, okuldan geç ayrılma

CİNSEL İSTİSMAR

Çocuğun bir yetişkin ya da kendisinden büyük bir çocuk tarafından anlamadığı veya kabul etmediği, gelişimsel olarak hazır olmadığı ve karşı tarafın cinsel tatmini için kullanılması durumudur.

Bu her türlü cinsel içerikli konuşmayı, şakaşmayı, teşhir ve röntgencilik gibi temas içermeyen istismar türlerinden, çocuğun cinsel organlarına dokunma, oral-genital seks, ensest, tecavüz, çocuğu fuhuş ve pornografik materyallerin üretiminde kullanma sıklıkla görülür.

Bergama RAM

Çocuğu pornografik malzemeye veya davranışlara maruz bırakmak

Cinsel istismar en sık 6 - 10 yaşları arasında görülmektedir. İstismara uğramada kız çocukların oranı erkek çocukların oranına göre daha yüksektir. Cinsel istismar, çoğunlukla mağduru tanıdığı kişi tarafından gerçekleştirilir. Saldırgan nadiren yabancı olur. Cinsel istismarların üçte biri diğer bir çocuk tarafından gerçekleştirilir. Cinsel istismar çocuk mağdurlar açısından belli göstergelerle karmaşık bir türdür. Genelde fiziksel belirtiler olmaz ve davranışsal göstergeler diğer bulguların ortaya çıkmasına neden olur. Sık rastlanan ve genelde uzun süreli olan bu istismar türü sıklıkla gizlenmektedir. Her sosyo-ekonomik düzeyde görülebilen cinsel istismarcıların erkek olduğu daha yaygın olarak düşünülmektedir. Ama erkekler yanında kadın istismarcıların olduğu da bilinmelidir.

TÜRKİYE'DEKİ ÇOCUKLARIN BEŞTE BİRİ CİNSEL İSTİSMAR MAĞDURU

Cinsel İstismarın Fiziksel Belirtileri:

- Yürüme ve oturmada zorluk çekme.
- Yırtılmış, lekeli veya kanlı iç çamaşırları.
- Genital bölgede acı, şişkinlik, kızarıklık, kanama ya da kaşıntı.
- İdrar yapmada acı çekmek.
- Genital bölgenin dışında bereler, kanama ya da yırtılmalar olması.
- Cinsel yolla bulaşan hastalığın tespiti.

Cinsel İstismarın Davranışsal Belirtileri:

- Uygun olmayan cinsel oyunlar veya ileri derecede cinsel bilgi sahibi olma .
- Tanıdık bir yetişkinden kaçma ya da kaçınma davranışı sergileme.
- Fiziksel temas veya yakınlıktan kaçınma.
- Histeri duygularını kontrol edememe.
- Belli yerlerden ve kişilerden çok fazla korkma.
- Okulda beklenmedik zorlanmalar.
- Uzaklaşma ve depresyon.
- Akranlarla ilişkilerde zorluk ve onlarla ilişki-den çekinme.
- Ani ve aşırı kilo değişimi (zayıflama ya da şişmanlama).
- Belli yerlerden ve kişilerden çok fazla korkma.

"Cinsel istismarın en güçlü göstergelerinden biri çocuğun ifadesidir. Çocuk cinsel istismara uğradığını söylüyorsa, bunu ciddiye alın. Çocuğun iyiliği ve onu korumak için kuşularınızı bir kenara bırakın".

DUYGUSAL İSTİSMAR

Çocuğun duygusal bütünlüğüne ve kişilik gelişimine zarar veren her türlü davranış ve eylemlerdir. Çocuğa duygusal olarak yokmuş gibi davranılması, ihtiyaç duyduğu sevgi ilgi ve yakınlığın gösterilmemesi, bunun aksine gelişimini bozan her türlü aşağılama, reddetme, suçlama vb. gibi söz ve davranışlara maruz kalmasıdır. Duygusal istismarın fark edilmesi kolay olmadığından görülme oranı da kesin olarak bilinmemektedir. Sıklıkla sözlü istismar olarak gerçekleşir. Ancak şunları da içerebilir; reddetme, tehdit, utandırıcı şekilde ceza verme, fiziksel ve duygusal temastan alıkoyma. Duygusal istismar genellikle tekil bir olay değildir. Belirli bir süre boyunca devam eden bir davranış biçimidir. Ebeveyn ya da çocuğun bakımını üstlenen kişi çocuğu hiçbir sevgi, destek ve rehberlik belirtisi olmaksızın sürekli eleştirir, tehdit eder, küçümser, hor görür veya reddeder.

Çocuğun özgüvenini kırmak

Çocuğun duygusal gereksinimlerini göz ardı etmek

Bergama RAM

Duygusal İstismarın Fiziksel Belirtileri:

- Konuşma ya da diğer iletişim bozuklukları
- Fiziksel gelişimin yavaşlaması
- Çocukta var olan astım ya da alerji gibi bazı hastalıkların şiddetlenmesi
- Madde bağımlılığı

Çocuğu dinlememek

Duygusal İstismarın Davranışsal Belirtileri:

- Alışkanlık bozuklukları (parmak emme, sallanma vb. gibi)
- Suç işleme de dahil olmak üzere antisosyal ve yıkıcı davranışlar
- Nevrotik özellikler (uyku bozuklukları, oyun oynamada tutukluluk)
- Pasiflik ya da saldırganlık gibi aşırı davranışlar
- Gelişimsel gecikmeler
- Davranış bozuklukları (şikayet etme, saldırganlık vb.)